

marks Beskaffenhed var til Gavn for Landet, at man fra Statens Side søgte at skaffe en for Alle aaben Adgang til de Kundskaber, som netop angaae Landbruget, og at man søgte denne Underviisning organiseret efter en bestemt Plan, hvilken sidste, som det forekommer mig, rigtigst maatte udgaae fra Staten. Naar det er paaberaabt, at denne Foranstaltning kun skulde være til Gavn for Gierne af de større Landeierdomme og for det tiendefrie Hartkorn, da er det efter min Mening urigtigt. Jeg troer, at de Eiendomsbesiddere, der især ville have Nytte af denne Dannelsesanstalt, ikke saameget ville være de store Besiddere, der ikke selv drive deres Eiendomme, ikke engang de Mænd, der som Brugere drive meget store Eiendomme og allerede dertil maae have stor Formue, navnlig de store Forpagtere, thi de erhverve saadanne Kundskaber andetsteds, men det vil være Middelklassen af Landeierdomsbesidderne, Mænd med fra 6 til 16 Tdr. Hartkorn, thi disse Mænd sidde nu i en saadan Velstand, at de kunne benytte flige Underviisningsindretninger for deres Børn. Naar denne Klasse af Landbrugere, naturligviis ogsaa Forpagtere af større Eiendomme, medbringe Kundskaber og Udvikling til deres practiske Gjern, saa blive de ingenlunde, som der er sagt, oplækkede Indbildningsmænd, men de blive tvertimod dygtige Landbrugere, af hvem den mindre Landbruger igjen lærer; det er min Betragtning af Forholdene, og i Henhold til denne, har jeg tilraadet Hs. Majestæt, at dette Udkast blev forelagt. — Naar den ærede Rigsdagsmand henviste til England, og sagde, at i dette store frie Land overlod man Sigt til private Foretagender, saa er der af ham selv, ganske rigtigt, føiet til, at dette var formeget forlangt her; men det er gaaet i dette Tilfælde, som det saa ofte gaaer med den ærede Rigsdagsmand, han tager eet Exempel fra et Land og overseer, naar det ikke er i hans Retning, det modsatte Exempel. Jeg skal nævne et Exempel fra England, som skal laa hans Lære om Skatteydernes Deling; naar England nemlig gav Millioner Sterling til Draineringens Gjenueførelse, saa gav det disse Millioner i den Mening, at det var i Englands Interesse til Landbrugets Ud-

vikling, at fremme dette store Formaal. Det, der her foreligger, er en lille Gjenstand i Sammenligning med hvad der dengang skete i England, men det er skeet ifølge den samme Grundsatning, at man skal spørge, om en Sag er i Landets Interesse. — Naar man dernæst skal sammenligne os med andre frie Lande, saa skulde vi dog helst sammenligne os med dem, der ere os nærmest, og fremfor alt med Norge, og see, hvorledes Tiderne der have forandret sig. I Norge har der været en Tid, da den samme Tale, som vi saa ofte høre af den ærede Rigsdagsmand, om Embedsmyndighed og om Forurettelser af det menige Folk o. s. v., gjorde sig i høi Grad gjældende; men nu er Norge, skjøndt dets Repræsentation er den samme, gaaet langt forud for Danmark i Alt, hvad der kan kaldes det Offentliges, Statens Understøttelse til saadanne Foretagender og saadan Underviisning, som netop sigter til at fremme de Næringsveies Udvikling, som for Landet ere de vigtigste, og jeg vilde ønske, at man navnlig herved nærmere fulgte den historiske Gang i den Udvikling, som et frit Folk lidt efter lidt er kommet til, netop igjennem en fri Forfatning. Det forekommer ogsaa mig, at den danske Rigsdag er kommen mere tilbage fra disse indsnævrende Hensyn og hen til, hvad der bør gøres for Udviklingen, navnlig for Erhvervelsen af Kundskaber. — Det skal ikke glemmes det gamle Ord: at „Kundskab er Magt,“ og den er meget ofte i Sammenligning mere værd end en stor Pengesum; — og jeg haaber, naar Gud vil lade mig leve endeel Aar endnu, at jeg da vil faae at see, at de Anskuelser, som den ærede Rigsdagsmand saa stærkt gjør gjældende, faae mindre og mindre Indflydelse.

Spermann: Jeg maa først gjøre en personlig Bemærkning imod den ærede Rigsdagsmand for Holbet Amts 2den Valgkreds (Tscherning). Han sluttede sit Foredrag med en Udtalelse, der kun vilde være rigtig, isald jeg havde opponeret imod, at Spørgsmaalet om Regjerings-Udkastets § 1 blev gjort til Prøvesteen for Lovens Antagelse eller Ifølge Antagelse; derimod har jeg ikke udtalt mig; men jeg har udtalt mig imod den ærede Rigs-